"... Je půlnoc kopřiv a půlnoc kopru..."

Srpen je měsícem návratů z prázdninových cest. Je dobou, kdy je nám líto opustit to všechno hezké, co jsme v létě zažili a co už, kdo ví, pro nás třeba už nikdy nebude. Bude to tu pro jiné, a ať se loučíme jen s dobou volna, nebo se, podobně jako básník František Hrubín, ponoříme do myšlenek ještě vážnějších a osudovějších, dobrý pocit bývá silnější než smutek - a to je dobře. Však také pan Hrubín ty verše, které mám na mysli, pojmenoval vlídným názvem **"Zpěv lásky k životu"** a zakončil je přes veškerou jejich nostalgii optimisticky.

Jednou vás opustím, modré hladiny vod,
vás, kopce, k horám tam v dálce nizoučký schod,
vás, noci srpnové, k dávným milenkám zvoucí,
vás, lípy s bzučivým rouchem, lučiny skvoucí,
divizny, proti nimž chudnou plápoly svic,
jednou vás opustím navždy, nebude nic.

Pro mne nic nebude, slunce zpod mračen léta
však rozpeří svůj jas v krásné končině světa...

... dál budou chocholem olší potřásat břehy,
běžící za řekou, kde jsem sníval pln něhy,
dál moře Mléčných drah budou kypět a z pěn
snílkové budou tkát nový kosmický sen
a oči hvězdáren hloub se, ještě hloub vnoří
do noci bezedné, mágům zrcadla zboří...

... kéž slyším blíž a blíž, a všechen lidský rod,
oceán budoucna šumět, z něhož kéž všechnu
širokou volnost svých dětí zhluboka vdechnu!

Kdysi jsme měli tuhle báseň v čítance a líbila se mi. Naší generaci byl určitý patos vlastní. Ten trapný, oficiální, nám vadil, zato ale upřímná osobní vyznání tehdejších autorů jsme obvykle přijímali s porozuměním. Tím spíš, že jejich oslavné zpěvy bývaly v jiných jejich dílech (nebo dokonce i v těch samých sbírkách) vyváženy verši přemýšlivými, svědčícími o opravdovosti úmyslů toho kterého klasika. Třeba taková **"Romance pro křídlovku"**, to rozhodně není žádná agitka, a i když někdo ji má spojenou s nechutí k povinné školní četbě, jiní ji i Františka Hrubína upřímně obdivují. Vznikla v roce 1961, v době podobně složité, jako je ta dnešní. Byla jejímu autorovi útěchou? Snad ano, stejně jako mu byla útěchou rosa nebo sluneční blankyt:

už dnes je mne víc

o časy, kdy budeme mít kosmické sondy

a elektronové mikroskopy, ale také

ty nahé lidské oči a jimi dál vnímat

svět v úměrných rozměrech, od krůpěje rosy

až k jinovatce, od růžové dětské paty

až k vrásce, kterou noci potulných synů

obkreslovaly maminčina ústa,

od stébla až k věžím,

už dnes je mne víc

o dny, kdy jásavě utkvím v slunečním

blankytu a tam se rozdrolím v tisícerou

píseň,

ale také je mne dnes v noci víc

o celá léta, kdy budu na marné

plameny v sobě dolévat líh,

už dnes

je mne víc také o časy, kdy lidé

nebudou moci říci, zda je den či noc,

kdy budou umírat tak rychle, že jim smrt

zevšední a že ztratí úctu k její

sinavé podobě, a Luna bude tisknout

kočičí oko na sklo nocí, očouzené

dýmem zmarnělých zemí...

Napsala jsem, že "Romance pro křídlovku" byla napsána v roce 1961, ale měla bych přidat, že to bylo v babím létě a v podzimních měsících, od srpna do listopadu. Která slova byla asi tehdy, v tom dávném srpnu, zaznamenána na papíře jako první? Možná tahle:

Je půlnoc kopřiv

a půlnoc kopru, který promítá

na černou oblohu své zlaté okolíky.

Sedím v okně a bdím.

-ah-